

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Årlig tillsynsrapport för kemibranschen

januari 2011 till november 2011

En rapport från miljöförvaltningen

Ronny Enmark / Ulrika Iversen

December 2011

INNEHÅLL

1	Beskrivning av branschen	5
2	Tillsynsarbetet inom branschen	9
3	Miljöarbetet inom branschen	10
3.1	Inspektioner/ periodiska besiktningar.....	10
3.2	Miljörapporter	10
3.3	Tillstånd anmälningar.....	10
3.4	Egenkontroll.....	10
3.5	Energi	10
3.6	Utfasning av miljöfarliga kemikalier.....	10
3.7	Klagomål	11
3.8	Övrigt	11
3.8.1	Buller	11
3.8.2	Indikator för miljöarbetet i branschen	11
3.8.3	Individuell bedömning av egenkontrollen för de företag som besökts under året	11

1 BESKRIVNING AV BRANSCHEN

Läkemedels- färg- och kemikaliebranschen är en sammanslagning av verksamheter som hanterar stora volymer riskkemikalier och exempelvis tillverkar färger, läkemedel, rengöringsmedel, kemikalier eller som omformar plaster eller rengör behållare och containrar som innehållit kemikalier. Ett flertal av de tillståndspliktiga verksamheterna är stora och unika ur nationellt perspektiv. Förutom en stor kemikaliehantering är en del verksamheter transportintensiva och/eller stora energiförbrukare.

Tillståndspliktiga verksamheter är

A-verksamheter

Ask Chemicals Scandinavia	(24.10)	tillverkar gjuterikemikalier
------------------------------	---------	------------------------------

B-verksamheter

SIKA	(24.110-1)	tillverkar betongtillsatser
GW Bulk- & tankregöring	(74.10)	tvättar transportcisterner
Recipharm	(39.20-18)	tillverkar läkemedel
Swedish Orphan Biovitrum	(24.20)	tillverkar läkemedel
Octapharma	(24.20)	tillverkar läkemedel
Engvall Claesson	(24.110-1)	tillverkar färg

Lite mer information om de tillståndspliktiga företagens verksamhet

Ask Chemicals Scandinavia Aktiebolag som tidigare hette Kernfest-Webac bedriver sin verksamhet på Varuvägen 11 i Älvsjö industriområde. Verksamheten består av egen tillverkning av och försäljning av kemikalier till gjuteribranschen och till färgindustrin. Tillverkning av hartser sker främst genom en kemisk reaktion medan hårdare, släppmedel med mera kallblandas.

Företaget har ett nytt tillstånd från 2010 som medger utökad produktion på 10 000 ton kemiska produkter varav 5 000 ton får framställas genom kemisk reaktion samt ett nytt kontrollprogram som stöd för egenkontrollen.

Verksamheten har minskat sin energiförbrukning trots en ökad produktion bland annat beroende på installation av värmepumpar och en ny ångpanna.

I en produkt har man lyckats fasa ut fenolharts och isocyanat. Arbetet med utfasningen av de små mängderna fenol och formaldehyd som finns i en del produkter sker i USA och Tyskland. Indikationer på fler nära förestående utbyten saknas.

SIKA bedriver sin verksamhet på Domnarvsgatan 15 i Lunda industriområde, Spånga. Verksamheten är nu i full produktion av kemisktekniska produkter,

Årlig tillsynsrapport för kemibranschen

Beskrivning av branschen

huvudsakligen betongtillsatsmedel för byggändamål. Alla produkter är vätskeformiga och tillverkas genom kallblandning. Företaget utreder möjligheten att förlägga ett utvecklingslaboratorium i anslutning till produktionslokalerna.

I miljöprövningsdelegationens tillståndsbeslut från november 2009 sköts frågan om slutliga villkor upp. Under en provotid har undersökningar av pH, organiska ämnen och sulfat före avledning till avloppsnätet samt kontroll av nitrifikationshämning vid olika inblandningar av processavloppsvatten gjorts. Miljöprövningsdelegationen har i dagarna remitterat resultatet av provotidsutredningen och förslag på slutliga villkor för yttrande eller kompletteringsbegäran.

GW Bulk- & tankrengöring bedriver sin verksamhet i Louddens oljehamn. Verksamheten består av invändig tvätt av tankbilar och containrar som innehållit olika typer av flytande kemiska produkter.

Verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i ett tillstånd från år 1992. Det verksamhetsspecifika villkoret begränsar utsläpp av metaller och kolväten till avloppsnätet efter behandling i den interna reningsanläggningen.

Planer på att avveckla oljehamnen för bostadsbebyggelse med mera har funnits under en längre tid. Oklarheter om hur länge nuvarande verksamheter i området kan vara kvar har lett till investeringsmöjligheterna för bland annat miljöåtgärder begränsats. GW Bulk och tank har ett hyreskontrakt som gäller till och med 2016 med möjlig förlängning ett år i taget fram till 2020.

Genom installation av luftvärmepump samt utbyte av ångpanna och kompressor har energiförbrukningen kunnat minskas.

Recipharms anläggning ligger i Årsta och man kontraktstillverkar läkemedel på uppdrag av kund. Tillverkningsstegen är blandning av aktiva substanser, granulering med lösningsmedel eller vatten, torkning, malning, tablettslagning och i vissa fall dragering av tabletterna.

Verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i ett tillstånd från år 1991. Tillståndets mest verksamhetsspecifika villkor reglerar den mängd lösningsmedel som är tillåtet att släppa ut till luft.

I närområdet pågår planarbete för nya bostäder på fastigheten Dellen 4 m fl.

Swedish Orphan Biovitrum producerar proteinläkemedel på kontraktbasis. Anläggningen finns på Kungsholmen. Tillstånd för verksamheten meddelades år 1995. Villkoren i tillståndet tar sikte på hantering av avloppsvatten och kemikalier. Inga stora förändringar har skett under året.

Octapharma bedriver sin verksamhet på nordvästra Kungsholmen. Företaget framställer proteiner ur blodplasma samt bereder de framtagna substanserna till injektions- eller infusionslösningar. Verksamheten bedrivs med stöd av ett tillstånd meddelat år 2008. Förutom avloppsvatten regleras bl.a. buller till omgivningen och ett annat villkor berör lossningsplatser för etanol och olja.

Årlig tillsynsrapport för kemibranschen

Beskrivning av branschen

Den nya kemikalie- och avfallsstationen togs i drift i slutet av mars i år. Transporterna har minskat mycket i och med den nya stationen och den stora volymen på tankarna. T.ex. har etanoltransporterna minskat med omkring en fjärdedel.

En känd oljeförorening finns inom Octapharmas fastighet. Den kommer troligen dels från ett oljeutsläpp under 60-talet och dels från den bensinstation som tidigare låg inom området. Marken mellan Octapharma och Mälaren har sanerats inför bostadsexploatering. Föroreningarna inne på bolagets tomt har inte bedömts utgöra någon risk för Mälaren och kommer att saneras i samband med att markarbeten, som ledningsdragningar etc. genomförs, och slutligen i samband med avveckling av verksamheten.

Engwall o Claesson tillverkar färg i sin anläggning i Bandhagen. Omkring 90 % av produktionen utgörs av vattenbaserade färger. Verksamheten fick tillstånd år 1992 och de viktigaste villkoren avsåg arbete med att minska lacknaftautsläpp till luft samt villkor för utsläpp till vatten.

De har under föregående år köpt upp Kulturhantverkarna och börjat tillverka deras produkter utifrån deras receptbas. Den färgen är ”gammaldags” och inte likamiljövänlig som dagens moderna färger. Engwall o. Claesson försöker därför byta ut vissa ämnen för att göra den mer miljövänlig.

Produktionen av lösningsmedelsburna färger minskar och produktionen av vattenburen färg ökar, vilket naturligtvis är positivt.

Anmälningsspliktiga verksamheter är

C-verksamheter

Boule Medical	(24.120-3)	tillverkar blodanalysutrustning
Prols	(24.120-3)	tillverkar rengöringsmedel
Paxymor	(25.50-1)	tillverkar plast
Olmed SÖS	(25.50-3)	tillverkar proteser
All plastik	(25.50)	omformar plast
Stala plast	(25.50)	omformar plast

Dessutom finns ett fåtal mindre verksamheter som tillverkar rengöringsmedel, plaster med mera.

Lite mer information om verksamheten för de anmälningsspliktiga företagens som besökts under året

Boule Medical har under året byggt upp en ny produktionsanläggning i Lunda industriområde dit verksamheten inom en snar framtid ska flyttas. De nya lokalerna medger en ökad och effektivare produktion.

Årlig tillsynsrapport för kemibranschen

Beskrivning av branschen

Prols har lagt ner arbete på att utveckla sin kemikalieföreteckning och har identifierat och fasat ut m-metylpyrrolidon ur en produkt. Verksamheten ska kommande år fortsatt utveckla säkerheten vad avser kemikalieförvaringen samt påbörja en utredning om möjligheter till energibesparing.

Paxymers produktion av miljövänligt flamskyddad plast har inte tagit fart.

2 TILLSYNSARBETET INOM BRANSCHEN

Samtliga tillståndspliktiga verksamheter samt de större anmälningspliktiga verksamheterna får minst ett tillsynsbesök per år. De mindre anmälningspliktiga verksamheterna besöks vart tredje år. Tillståndspliktiga och anmälningspliktiga företagen betalar en fast årlig tillsynsavgift. U-verksamheter besöks ungefär var femte år i kampanjform. Arbetet timdebiteras.

Tillsynsbesöken är idag förutom villkorskontroll koncentrerade på tillsyn av hantering och förvaring av kemikalier, företagets egenkontroll samt uppföljning av tidigare kända brister som framkommit vid inspektioner eller vid genomgång av verksamheters egenkontroll. Andra områden som alltid beaktas är transporter, energiförbrukning samt utbyte av kemikalier.

Samtliga tillståndspliktiga verksamheter skall årligen komma in med en miljörapport. Vid genomgång kontrolleras förutom att de kommit in i tid vilka förändringar som skett och beslutat av miljöarbetet. Granskningen kommuniceras och följs upp.

Med varierande intervall utförs en periodisk besiktning av externa konsulter av de större verksamheterna. Förvaltningen deltar alltid vid dessa besök.

Förvaltningen deltar i samråd och remissarbete i tillståndprocessen samt ansvarar för remissarbete, miljöbedömning och beslut i anmälningsärenden.

När verksamheter läggs ner eller flyttas läggs tid på kontroll av eventuella markföroreningar på grund av kemikaliehanteringen. Vid klagomål sker utredningar. Därutöver sker kontakter med andra tillsynsmyndigheter, allmänhet och konsulter.

3 MILJÖARBETET INOM BRANSCHEN

Då verksamheterna ofta är unika görs en individuell bedömning var tyngdpunkten på tillsynsarbetet ligger på det enskilda företaget.

3.1 Inspektioner/ periodiska besiktningar

Samtliga verksamheter har besökts under året i enlighet med tillsynsplanen. Överlag har enbart smärre brister konstaterats vid tillsynsbesöken vilka har åtgärdats eller är under åtgärdande. Inga förelägganden har behövt tillgripas.

3.2 Miljörapporter

Samtliga miljörapporter har kommit in i tid och varit godtagbara.

3.3 Tillstånd anmälningar

Arbete har under året lagts ned på

- SIKA:s anmälan om användning av ny produkt samt arbetet med uppskjutet villkor i tillståndsprövning.
- Boule medical:s anmälan om etablering i Lunda.

3.4 Egenkontroll

Egenkontrollen är generellt bra. Egenkontrollprogram justeras kontinuerligt. Läkemedelstillverkarna lyder också under det regelverk som Läkemedelsverket och FDA (Food and Drug Administration, den amerikanska livsmedels- och läkemedelsmyndigheten) satt upp för att trygga patientsäkerheten. Dessa regler innebär att företagen måste ha en lång rad rutiner och instruktioner för att säkerställa reglernas efterlevnad. Det arbetssätt som miljöbalkens krav på egenkontroll ställer efterfrågas alltså också från annat håll.

3.5 Energi

De ökade energikostnaderna medför att energibesparingsarbete prioriteras i många verksamheter. Genom ny teknik som exempelvis värmepumpar modernisering av produktionsutrustningar har energibesparingar uppnåtts. Flera av de ”mindre” verksamheterna har uttryckt sin uppskattning att förvaltningen förmedlat kontakt till den kommunala energirådgivningen som erbjuder en timmes gratis energirådgivning.

3.6 Utfasning av miljöfarliga kemikalier

Arbetet med att fasa ut miljöfarliga kemikalier går i många fall långsamt på grund av varans komplexitet och användningsområde. I flera fall sker utvecklingsarbetet

i företagets anläggningar utomlands och måste samordnas för många marknader. Under året har verksamheterna lyckats fasa ut två produkter.

3.7 Klagomål

Till skillnad från förra året har inga klagomål på störningar i omgivningen inkommit.

3.8 Övrigt

3.8.1 Buller

I samband med tillståndsprövningen för Octapharma uppmärksammades att bullerriktvärdena för ny industri inte helt kunde innehållas. En rad åtgärder har genomförts och en ny bullermätning har utförts. Den nya bullermätningen och beräkningar visar att riktvärdena nu klaras.

Recipharm överskred bullerriktvärdena för kväll och natt i den mätning som utfördes i februari 2010. En ny bullermätning har gjorts under hösten 2011 efter att en ny bullerskärm satts upp och flera andra åtgärder genomförts. Resultatet från den mätningen har dock inte redovisats för miljöförvaltningen än.

3.8.2 Indikator för miljöarbetet i branschen

Indikator	Årsmål
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sin energianvändning.	100%
Andelen besökta företag som inlett ett arbete med att effektivisera sina transporter	100%

Samtliga verksamheter bedöms arbeta med att försöka minska sin energiförbrukning och kostnaderna och miljöbelastningen av sina transporter.

3.8.3 Individuell bedömning av egenkontrollen för de företag som besökts under året

Ask Chemicals Scandinavia

Nuvarande egenkontroll fungerar bra och kontrollprogrammet är integrerad i verksamhetens övriga egenkontroll. Dokumentationen ska utvecklas ytterligare.

SIKA

Företaget har en väl utvecklad egenkontroll som är integrerad med övrigt egenkontroll.

Årlig tillsynsrapport för kemibranschen

Miljöarbetet inom branschen

GW Bulk och tank

Verksamheten egenkontroll bedöms som god.

Engwall o. Claesson

Verksamhetens egenkontroll bedöms som god.

Recipharm

Verksamhetens egenkontroll är godtagbar.

Swedish Orphan Biovitrum

Företagets egenkontroll bedöms som god.

Octapharma

Verksamhetens egenkontroll bedöms som god.

Boule Medical

Företaget har en mycket god egenkontroll.

Prols

Egenkontrollen bedöms som godtagbar.

Paxymet

Verksamheten egenkontroll är god.